

2.3. Com posar-ho en marxa?

D'on ha de partir la idea d'esdevenir una escola amb drets?

Els equips directius i docents coneixen els principis vertebradors de la legislació educativa i la necessitat d'integrar el coneixement sobre els drets humans i de la infància en la seva tasca pedagògica.

Tanmateix, és possible que no tots els professionals de l'educació estiguin familiaritzats amb l'impacte transformador i els beneficis que el fet de treballar integrant de manera efectiva i transversal la perspectiva dels drets de la infància en totes les dimensions de la vida a l'escola (gestió interna, acció pedagògica i dinàmiques relacionals) pot aportar.

En aquest sentit, la iniciativa de començar a implantar el programa Una escola amb drets pot arribar de maneres diferents. Així, pot donar-se el cas que algun professor o professora hagi cursat formació relacionada amb els drets dels infants (ja sigui el curs online ofert pel Departament mateix en col·laboració amb UNICEF Comitè Catalunya o d'altres), o per mitjà d'organitzacions de la societat civil que treballen en aquest àmbit i que estan en contacte amb el centre educatiu, o d'una AMPA implicada en moviments socials i de drets humans...

Sigui com sigui que arribi la idea d'aprofundir en la introducció de la perspectiva de drets dels infants a l'escola, aquesta guia pot contribuir a organitzar les idees i aportar propostes concretes per donar els primers passos i acompanyar en les reflexions que ajudin a fer possible el fet d'esdevenir una escola respectuosa dels drets de la infància.

Primers passos

Si l'origen o naixement de la idea de treballar per una escola amb drets no és especialment rellevant, la manera com aquesta s'articula en el centre educatiu sí que és un aspecte clau que cal tenir en compte.

Des del punt de vista d'aquesta guia, entenem que cal que sigui un programa que impliqui tota la comunitat educativa, és a dir: professorat i equip directiu, alumnat, personal d'administració i serveis i famílies, si bé cada col·lectiu des del seu àmbit de responsabilitat.

Tanmateix, pot passar que aquesta implicació global no sigui el punt de partida real:

- Què passa si hi ha algunes professores i professors que estan motivats per la proposta però no s'aconsegueix la implicació institucional o de la totalitat del professorat?
- O si l'equip directiu està engrescat però no troba en el professorat el mateix entusiasme?
- O si les famílies no s'impliquen?
- O si són les famílies les que empenyen però no troben el suport institucional necessari?
- O si el personal no docent no entén el perquè han de participar en tot això?

Llavors què... ho deixem córrer?

Basant-nos en la nostra experiència en la implementació del programa, aquests són escenaris molt probables. No podem oblidar que la realitat educativa és complexa, diversa i que poden donar-se resistències al canvi des de diferents àmbits.

Per això mateix, és necessari ser molt conscient de quins són els factors facilitadors (aquells que juguen a favor del programa) i els factors d'oposició (aquells que actuen com a frens al programa, ja sigui de manera oberta com subtil) que incideixen de manera concreta i específica en el nostre centre educatiu.

De la correlació de forces en aquest sentit en dependrà que el programa pugui encetar-se des del minut 1 com un programa de centre, amb tothom implicat al 100%... o que s'iniciï de manera més modesta mitjançant la feina d'un petit equip de docents durant les seves hores de classe, amb algunes activitats extraescolars promogudes des de l'AMPA o des de la reflexió en els òrgans de direcció del centre.

Per petit que sigui l'inici, ja serà un pas endavant: una mentalitat del tot o res no facilita que pugui encetar-se el camí per esdevenir una escola amb drets.

Qui ha de liderar el procés?

Des del nostre enfocament, posem un especial èmfasi en l'autogestió del procés per part del centre educatiu mateix. Això implica que cada centre ha de poder decidir, en funció de l'anàlisi del context propi que comentàvem anteriorment, quina és la millor manera de tirar endavant el procés per esdevenir una escola amb drets.

Sigui com sigui, a partir de l'experiència que hem implementat, recomanem que s'impulsi un lideratge participat per un grup promotor integrat pels diferents col·lectius implicats (personal docent, equip directiu, alumnat, personal d'administració i serveis i famílies) que permeti consolidar la visió de projecte global en què tothom té coses per aportar. Caldrà el suport d'algun membre de l'equip directiu i representants del personal docent que vetllaran per les qüestions de caire més logístic i tècnic (sistematitzar la documentació del projecte, organitzar i convocar les reunions de seguiment...).

Qui facilita el procés?

En la línia de l'autogestió del procés que comentàvem i per tal d'assegurar la sostenibilitat del projecte, entenem que la facilitació de les activitats que proposem per dinamitzar cada etapa del procés ha de ser realitzada també des de cada centre educatiu.

Això implica que hi ha d'haver persones del grup promotor que han de desenvolupar una comprensió aprofundida de les implicacions del procés d'esdevenir una escola amb drets, per tal d'actuar-ne com a guies i orientadors al centre propi.

El grup promotor ha de tenir un representant de cada col·lectiu que es reunirà un mínim de dos cops l'any durant una hora per consensuar el procés.

Aquesta comprensió inicial necessària pot assolir-se mitjançant els cursos online elaborats per UNICEF Comitè Catalunya inclosos dins el catàleg oficial de formació de professorat i PAS del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya "Viure (aprendre i ensenyar) els drets de la infància a l'escola" en la plataforma Odissea, en obert per accés lliure a l'Ateneu del mateix Departament (<http://ateneu.xtec.cat>) i mitjançant tot el material que UNICEF posa a disposició dels centres al web del programa Una escola amb drets (www.escolaambdrets.org).

Ahora, les diferents activitats proposades en aquesta guia estan seqüenciades amb detall i disposen de material complementari per facilitar-ne la posada en pràctica i extreure'n conclusions profitoses per orientar el procés.

Quan dura el programa?

Com comentàvem anteriorment, el programa, en tant que filosofia educativa basada en els drets de la infància, no té data de caducitat.

Ara bé, les activitats que cada escola decideixi recollir en el seu pla d'acció hauran de tenir un cronograma clar per tal que pugui valorar-se el grau de realització de manera periòdica.

Així, hi podrà haver activitats de caire més puntual que tindran una durada reduïda (per exemple, organitzar una jornada de sensibilització) i d'altres que pel seu abast podrien haver de desenvolupar-se de manera més estable. Sigui com sigui, recomanem que totes aquestes activitats siguin incorporades a la programació anual del centre educatiu, així com a les programacions d'etapa i de curs escolar de cada matèria.